

VIBORG STIFT
EN DEL AF FOLKEKIRKEN

Visions- og samtaledag i Viborg Stift 280423
Sammenskrivning

Hermed sammenskrivning af inputs fra visionsdagen, hvor der deltog stiftsråd, stiftspræster, provster og repræsentanter fra stiftsudvalgene.

Samskabelse og diakoni

Gruppens medlemmer: Ole Rasmussen, Brian Krüger Iversen, Arne Bach, Anne Lisbeth Jepsen, Birgitte Refshauge Kjær, Peter Fischer Nielsen (ref.)

- **Begrundelse. Hvorfor er det vigtigt at beskæftige sig med netop dette?**
  - Diakoni bør altid være en kerneopgave for kirken. Kirken er mere end ord!
  - Vi har stor erfaring og mange kompetencer på området.
  - Vi har en fintmasket struktur – vi er alle steder!
  - Vi har behov for at inspirere hinanden på kryds og tværs.
  - Når vi samskaber, kommer der bedre diakoni ud af det.
  - Når folkekirken engagerer sig i samfundets sociale udfordringer, giver det bred legitimitet.
- **Målgruppe. Hvem vil vi gerne nå?**
  - I en stiftsrådsvision er det i virkeligheden menighedsråd, præster og medarbejdere, der må være den primære målgruppe.
  - Slutbrugerne er udsatte og marginaliserede, som de identificeres af menighedsrådene lokalt.
  - Særlige fokusgrupper kan identificeres, som vi kan give fælles opmærksomhed på stiftsplan: fx migranter, ensomme, unge etc.
- **Hvordan. Hvilke konkrete tiltag kan udfolde dette område?**
  - Det vigtigste er at fremme dialogen lokalt i menighedsrådet og med menigheden – så man der i fællesskab kan identificere behovene?
  - Vi kan opmuntre til, at der sker en dialog med målgrupperne om behovene. Så diakoni sker *med* målgrupperne – og ikke bare *for* dem.
  - Vi kan opmuntre og vise veje til samskabelse med andre aktører i lokalområdet (kommune, foreninger, netværk m.m.).
  - Vi kan opmuntre til og facilitere netværk og samarbejde mellem sogne – fx i et provsti eller på tværs i stiftet.
  - Vi kan formidle erfaringer og ressourcer fra de diakonale organisationer til sognene.
- **Kommunikation. Hvordan gør vi arbejdet kendt for målgruppen?**
  - Første målgruppe for kommunikationen i en stiftsrådsvision er menighedsråd, præster og medarbejdere.

- Vi kan gøre sognene opmærksomme på, hvordan man kan skabe kontakt til kommunen og andre aktører med henblik på, hvad den lokale sognekirke kan og vil.
  - Vi kan hjælpe sognene med at skabe en målrettet kommunikation til slutbrugerne – så de finder ud af, hvordan de kan kommunikere der, hvor målgrupperne rent faktisk befinder sig.
  - Vi kan fremme en bred mediekommunikation i forhold til diakoni: Sætte en dagsorden, gøre opmærksom på samfundets problemer.
- **Arbejdsfordeling. Hvem gør hvad?**
    - Det er lokalt, at det diakonale arbejde især skal gøres og udvikles.
    - Stiftet kan dele inspiration fx via konferencer, kommunikation o.l., dele best practices, give rådgivning og sparring.
- **Evaluering. Hvad vil vi se tegn på ved periodens udløb?**
    - At det lokale sogn har identificeret de diakonale opgaver, der er vigtigst hos dem, og at de har fundet veje til at igangsætte indsatser på disse områder.
    - At det lokale sogn oplever sig hjulpet og støttet af stiftet i deres daglige diakonale arbejde.

Samskabelse og diakoni – indledende refleksioner i grupperne

- Diakoni bør altid være en kerneopgave!
- Vi har stor erfaring og mange kompetencer at bringe i samspil med kommuner m.fl.
- Samskabelse fordi der kommer bedre diakoni ud af det
- Modvirker ø-tænkning (os og samfundet)
- Giver legitimitet, viser at vi har en berettigelse
- I fællesskab skal vi løse det, der er svært
- Gensidig inspiration
- Vi kan være med til at sætte fokus på problemerne og sætte dem på den politiske/samfundsmæssige dagsorden
- Diakonien skal være forankret i det lokale
- Kernekompetence: Vi har en evne til at sætte ord på værdier!
- Penge er ikke nok i forhold til sociale indsatser – der er behov for mere, end kommunerne kan yde. Behov for nærvær og medmenneskelighed
- Fintmasket – vi er alle steder
- Netværk mellem folkekirkenes aktører (sogne, provstier, udvalg m.m.) så vi ikke alle skal opfinde den dybe tallerken, men kan hjælpe og inspirere hinanden.
- Ordet mister sin legitimitet, hvis der ikke er krop bag. Kirken er mere end ord.
- Hvorfor? Fordi der er særligt brug for os nu!
- Styrker vores relationer på tværs indadtil og udadtil.
- Diakoni er en bærende søjle
- Kirken har et ansvar
- Synliggøre, hvad man laver, så man ikke konkurrerer, men viser, at kirken er noget udenfor kirkerummet.
- Kirkens legitimitet
- Er samskabelse vigtigt, eller er det "overvurderet"?
- Diakoni er socialpolitik fra neden.
- Nødvendigt for både kommune og kirke. Skal i gang med proces i sognene. Hvad vil vi?
- Medlemmer prioriterer dette (jfr. ny undersøgelse). Vigtigt på alle tre niveauer
- Diakoni går i retning af sognediakoni – ikke kun institution
- Kirken på landet
- Kirkens berettigelse i sognet
- Vi skal passe på med at overtage kommunens arbejde
- Folkekirken er en del af samfundet
- Vi har ressourcer, der kan bidrage
- En måde at lave ungdomsarbejde sammen med organisationer

- Samskabelse og diakoni: en grundlæggende ting for Kirken – Kirkens ansvar for næsten, især den svage næste.
- Det sociale ansvar er tjeneste, diakoni, som er fællesskabsstiftende.
- Kirken har en rolle i et samfund, der skal spare.
- Diakoni er en kerneopgave. Vigtigt, at så mange mennesker kan mødes til konferencer, hvor både Kirke, kommuner og organisationer er med.
- Folkekirken skal tage gamle opgaver tilbage.
- Diakonien skal være lokalt forankret.
- Det kulturelle og læringsmæssige er en vigtig del af tjenesten; diakoni er både brød og ord!

Menighedsrådsvalg 2024

Gruppens medlemmer: Carsten Hoffmann, Thomas Frank, Ejvind Dahl, Finn Skaarup, Karin A. Vestergaard, Betty Grønne Ahrenfeldt, Gitte Thorsøe (ref.)

- **Begrundelse – hvorfor er det vigtigt at beskæftige sig med netop dette?**
  - Vigtigt at få den rigtige sammensætning af mr – kompetencer
    - Stiftsrådet skal inspirere mr til at komme i gang!
    - Det kan blive svært at få alle mr fyldt op
  - Vigtigt at stiftsrådet tager udgangspunkt i en god fortælling om mr – ikke en "tude"-historie men en god fortælling
  - Stiftsråd og biskop skal tale mr op og få processen skudt i gang
  - Kommunikationsmedarbejder skal i gang
- **Målgrupper**
  - Nuværende menighedsråd
  - "kommende" mr
- **Konkrete tiltag**
  - Temaaften – 1. november
  - Facebookspots – hvad laver mr? Hvad laver kontaktperson, kirkeværge etc.?
  - Lokale tiltag
    - Tal med folk
    - Nogle af kirkens brugere
    - "jobannoncer": vi søger...
      - Profiler
      - Vi vil være grøn kirke, vil du være med?
      - Bede andre udefra om at være med i udvalg under mr – "menighedsrådskadetter"
  - Tilbud om "brugbar uddannelse"
  - Tilbyde træning i at hverve folk
  - Frynsegoder til mr
  - Kursusdøgn "bootcamp" for mr
    - Kultur
    - Dannelse
    - Konkret viden
    - Teologi
    - Spiritualitet
    - Lægfolk

- Biskop og stiftsråd skal inspirere mr!
- Fokus på onboarding i mr

- **Kommunikation**
  - Opslag på Facebook
  - Biskoppen som kransekagefigur – skal sælge ideen
  - TV Midt-Vest
  - Reklame i aviser
  - Ildsjæle på fokuspunkter
    - Grøn kirke
    - Kirke på landet
    - Kirken og de unge
    - Familiearbejde
    - Diakoni
    - Kirkekor
  - Præstens rolle – skal præsten være aktiv på menighedsrådets vegne?
  - Reklamer på sportsarenaer/-trøjer

- **Arbejdsfordeling**
  - Alle gør noget
  - Stiftsrådet inspirerer
  - Kommunikationsudvalget arbejder med
  - Suppleres af det lokale

- **Evaluering**
  - Flere valg og færre suppleringsvalg
  - Fuldtallige menighedsråd i hele stiftet
  - Fremskridt i forhold til seneste valg
  - Hvordan gør man det overkommeligt for arbejdsramte at sidde i menighedsråd?

Menighedsrådsvalg 2024 indledende refleksioner i grupperne

- Megasvært at skaffe medlemmer
- Vigtig kommunikationsopgave
- Stiftsrådet skal prøve at menighedsrådene af med "de trælse opgaver"
- Dialog mellem præster og folkevalgte lægfolk er vigtig – vi kan ikke nøjes med det ene
- Af hensyn til sognets kirkeliv
- Kirken er blevet mere marginaliseret – skal demonstrere sin legitimitet. Vise at den er relevant.
- Skarp på hvordan kirken er organiseret.
- Strukturelt/politisk arbejde
- Rekruttering af nydanskere – hvis de sidder i mr og er i personaleflokken, kommer de også til at være i menigheden
- Skabe reel folkelig forankring, så det ikke bare bliver proforma demokrati
- Sikre fremtidig struktur
- Fokus på hvad kirkens rolle i samfundet er
- Finde folk – PR
- Vigtig gruppe: Konfirmandforældre
- Pga. corona er de siddende menighedsråds erfaring i praksis kun to år – derfor bør de fastholdes
- Holde et flow
- At få yngre til at stille op
- At tale det op, så vi får de rette ind.
- Vi skal i gang med netværksarbejde, så vi ikke kommer for sent
- Vi har ingen plan B, så vi skal i gang.
- Vi skal vende "klagelyden" til positiv klang!
- Lave profiler på mr-medlemmer (for eksempel blik for fremmede / multireligiøsitet)
- Vi vil drive kirke
- reklamespots
- Menighedsrådsvalg 2024: for at være Folkekirke, kræves der folk fra hvert sogn, der tager ansvar for Kirken – ellers ender vi i en statskirke.
- Den demokratiske legitimitet er vigtig. Et godt menighedsråd giver godt miljø, også arbejdsmiljø.
- Synligheden af MR er vigtig for lokalsamfundet. Utroligt, at der nogle steder ikke kan stables et MR på benene. Forholdet mellem menighedsråd og menighed – den gudstjenestefejrende menighed er det afgørende, desværre ikke altid sammenfaldende med MR.
-

Arbejds miljø i folkekirken

Gruppens medlemmer: Susan Aen, Birgitte Krøyer, Ida Götke, Jan Jensen Bech, Thomas Felter (ref.)

- **Begrundelse**
  - God trivsel – både fysisk og psykisk
- **Målgrupper** – vi vil nå bredt
  - Menighedsråd – menighedsråd er frivillige men må i høj grad medtages som meget vigtige for arbejdsmiljøet i sognet
  - Kirkelige medarbejdere
- **Konkrete tiltag**
  - Mere viden og øgede færdigheder
  - Trivselsmøder
  - Menighedsråd – klar dagsorden og klar mødeledelse. Kompetencer
  - Præster – introduktionsstillinger kunne være en mulighed
  - Organister – en mentorordning, som kan støtte nye medarbejdere
  - Gravere og kirkegårdsledere – mere uddannelse (i ledelse) + mentorordning
  - Provster – mere tid
  - Kan der ansættes en psykolog på stiftsniveau?
- **Nøgleord for trivsel**
  - Retfærdighed
    - Løn
    - Arbejdstid
    - Antal tjenester o. lign., der kan afføde mistro og misundelse
  - Det skal italesættes som det første
  - Kompetenceudvikling for alle grupper
  - GAIS – mål din arbejdsglæde – et muligt supplement til APV med særligt fokus på det psykiske arbejdsmiljø
- **Hvem gør hvad?**
  - Stiftsrådets område er mest (?) og menighedsrådene, men det må ikke blive for snævert med søjler uden sammenhæng.
  - Det skal ses som samskabelse, samledelse og samtrivsel
  - Stiftsråde skal italesætte de svære ting.

Arbejds miljø i folkekirken indledende refleksioner i grupperne

- Fordi der er problemer
- Ansatte fagligt kompetente
- Menighedsrådet skal have godt kendskab til den kirkelige struktur – kompetente
- Udfordringen med dobbelt ledelse
- Frihed og tryghed – balance
- Mere hjælp til menighedsrådene
- Mennesker skal kunne trives i vores kirke
- Vi skal leve, som vi taler
- Det, der stresser præster mest, er konfirmandundervisning – opkvalificering af det religionspædagogiske.
- Ledelsen er dårlig i folkekirken
- Ærlighed og åbenhed er vigtigt
- Vigtigt med synlig ledelse – stor opgave for kontaktpersoner
- Flere daglige ledere
- for at give konsulenterne ansvar
- at psykisk arbejdsmiljø skal omtales og behandles med samme selvfølgelighed som fysisk arbejdsmiljø bliver)
- Vigtigt på sogne- og provstiniveau – måske ikke så meget på stiftsniveau
- Hvordan håndterer vi de to ledelsesstrengte?
- Hvordan håndterer vi, når der er konflikter på tværs?
- Alle arbejder for et fælles større
- Nogle gange kan det være en besværlig medarbejder, ikke nødvendigvis et inkompetent råd
- Svært at det både er et kald og et arbejde.
- Skal vi arbejde med ledelse i stedet for med arbejdsmiljø?
- Arbejds miljø: selve arbejdet er vigtigere end arbejdsmiljøet – fokus bliver skævt, når man er mere optaget af den, der udfører tjenesten, end selve tjenesten.
- Rekruttering og trivsel afhænger af arbejdsmiljø.
- Husk, at arbejdsmiljø både er fysisk og psykisk forstået – fællesskabet og den fælles Ånd er nødvendig for det gode arbejdsmiljø.
-

Kirken og den grønne omstilling

Gruppens medlemmer: Alice Norup Mogensen, Gert Primdahl, Svend Aage Madsen, Carsten Mortensen, Henrik Stubkjær, Christian Kjær Bjerre (ref.)

- **Begrundelse. Hvorfor er det vigtigt at beskæftige sig med netop dette?**
  - Der er et kald til handling fra den skabende Gud som har givet os verden at være forvaltere af – og fra medmennesker på kloden som lider som klimaflytningen.
  - Klimaforandringer er en stor udfordring i verden i dag.
  - Der er et kald til at skabe håb og trøst ind i den handling
  - Der er en forpligtelse til at leve op til regeringens klimaforpligtelser – og det er vigtigt at vi er aktive medspillere i udførelsen af den opgave
- **Målgruppe. Hvem vil vi gerne nå?**
  - Unge mennesker
  - Menighedsråd
  - Provstiudvalg
  - Gravere + kirkegårdspersonale
- **Hvordan. Hvilke konkrete tiltag kan udfolde dette område?**
  - Stiftsrådet har meldt Viborg stift ind i Grøn kirke
  - Omstillinger på kirkegårdene, så de bliver mere grøn og mindre vedligeholdelse.
  - Gøre Favrskov-rapporten mere kendt – og lave en konkret for de lokale provstier
  - Menighedsrådet: besparelser. Oplyse og anviser handlemuligheder.
  - Gøre det lettere at man kan få besøg af en konsulent som kan se det konkrete.
  - Gøre kendt at klimakonsulenten er ansat i stiftet
  - Unge: Ideologisk. Handlemuligheder, fx steder hvor man kan være og snakke. Genbrugsbutik. Fællesskaber omkring genbrugsmaterialer
  - Kirken kan være vidensformidlende i forhold til håb og handling
  - Inspiration til teologisk at tale om klima (uden at det bliver dommedag)
  - Sogneeftermiddage om relevansen af klimaforandringer
  - Lave en støttepulje i stiftet med fokus på grøn omstilling
  - Ændre de regler omkring fx opstilling af solceller på kirkens område (Biskoppen er til møde med Folketinget i maj)

- **Kommunikation. Hvordan gør vi arbejdet kendt for målgruppen?**
  - Kommunikationsudvalget skal få informationen helt ud
- **Arbejdsfordeling. Hvem gør hvad?**
  - Stiftsrådet skal sætte det på dagsorden
  - Menighedsrådene skal have nogle handlemuligheder
  - Stiftsrådet skal lave kurser.
- **Evaluering. Hvad vil vi se tegn på ved periodens udløb?**
  - Følge lovgivningen på klimaområdet
  - Webinarer
  - Sænke baseline for viden om klimatiltag (og teologisk klimaansvar)
  - Gøre at flere for viden – og motiveres til handlemuligheder
  - Lære flere at der også er en teologisk begrundelse for at handle
  - Vidensformidling i forhold til håb og handling

Kirken og den grønne omstilling indledende refleksioner i grupperne

- Er der ikke nok fokus? Er der ikke sat nok i gang?
- Ansvarlige for skaberværket
- Skovkirkegårde o.l. Vi skal følge med efterspørgslen
- Vedligeholdelse eller forandring?
- Impact på samfundet og kirken
- Realistiske udmeldinger på problemerne til sognene
- Er måske allerede integreret i vores tænkning
- Varetagelse af vores skaberværk – også i vores prædikener
- Internalisere det i vores gudstjenester
- Vi har et ansvar
- At muliggøre samarbejde med eksterne aktører
- At være foregangsmænd og -kvinder
- At kunne ændre uhensigtsmæssig lovgivning
- Indlysende at vi skal i gang i fællesskab – køre store projekter
- Stiftet skal løse de store opgaver
- Det skal være attraktivt at flytte sig grønt
- Ovenfra kan man hjælpe med at løfte de store ting – være en fælles stemme
- Skal ikke kun handle om CO2 men også om livsstil
- Vi skal ikke være dukse
- Kirkejord kan være økojord
- Grønne omstilling: Kirken må forholde sig til alle udfordringer i samfundet.
- Vi skal være i 1. division, hvad angår bæredygtig udvikling.
- Mange små ting gør en stor forskel. Forståelsen af skaberværket er forudsætningen for Kirkens opgave og rolle.
- Affaldssortering, jordbesiddelser, bygningsmasse – nok at se til. Kirken skal modsige vækstideologien.
-
-

Undervisning

Gruppens medlemmer: Niels Arne Christensen, Carlo Hald, Christian Fredsgaard, Ole B. Sørensen, Lisa Bjærre Olsen, Lars Henrik Lyngberg-Larsen, Henrik Guldbrandt Kjær (ref.)

- **Begrundelse**

- Viden og læring er grundliggende. Uddannelse og dannelse. Kultur og samfund. Undervisning forstås meget bredt - fra babysalmesang til teologisk voksenundervisning.
- Det lærende menneske uanset alder.
- En del af Kirkens dna er undervisning - Folkekirken er rundet af den lutherske katekismustradition.

- **Målgruppe:**

- Fra vugge til grav.
- Undervisning er en grundtjeneste, grunddiakonal opgave.
- Støtte til alle tænkelige undervisningssammenhænge.

- **Konkrete tiltag**

- samarbejde mellem sognene, når det giver mening i de givne opgaver, herunder opfordre til samarbejder på tværs af sogne og måske provstier.
- Særlige områder: præster på ungdomsuddannelser som sjælesørgere.
- Konfirmandundervisning som fokusområde og menighedsopgave;
- menigheden kunne involveres mere i konfirmandarbejdet
- inddrage omkringliggende civilsamfund for konfirmanderne, diakonalt forstået

- **Kommunikation**

- Stiftsrådet/stiftsudvalg for undervisning laver en samskabelsesmanual for alle slags undervisningssammenhænge.
- Menighedsrådene kunne på formands- og budgetmøder debattere emnet.

- **Evaluering**

- Menighedsrådene oplever deltagelse i undervisningen
- Inddrage professionelle facilitatorer.